

FOAIA POPORULUI

Organul partidului național-țărănesc.

Prețul gazetei:

Pe an 12 cor.
Pe jumătate de an . . . 6 „
Pentru agricultori pe an 6 „
Pentru străinătate . . 16 „

Redacția și administrația:
Vatra Dornei.

Apare în fiecare Duminică.

Inseratele:

Un rând petit odată . 12 bani
De două ori 18 „
De trei ori 24 „
Un număr costă 10 bani.

Când va bate ceasul?

O întrebare d-lui prof. Iorga.

În „Neamul Românesc“ (Anul I, Nr. 23 din 27 Iulie 1906) se află publicat în prim articol o scrisoare: Cătră frații din Basarabia. Autorul scrisorii este însuși directorul revistei, d-l profesor de istorie N. Iorga. Este vorba de foaia românească din Chișinău în Basarabia, care poartă în litere latine de-asupra unui cuprins în slove rusești numele țării pierdute de Români. Ne spune d-l Iorga în scrisoarea d-sale, că a iubit această foiță sfi-oasă și săracă, fiind că se părea ca un glas de frate pierdut de multă vreme, care se aude din nou, depărtat, îngăimat, stâns, nu cerând un ajutor — căci nici el nu cutează, nici noi nu-l putem da — așa încât numai prin rândurile acelea ale foaiei „Basarabia“, pe care le bucheream încet, ca unii ce suntem puțini cunoscători ai cirilicei degenerate și amestecate care e alfabetul rusesc, numai prin ele ni venia așa știre slabă, nedeslușită despre gândul, despre suferința și dorul acelor două milioane de Români ce se află peste apa blăstemelor. Mai vorbește d-l Iorga despre Moldovenii din împărăția tuturor nedreptăților și sfârșește scrisoarea sa cu o povață interesantă la adresa foarei „Basarabia“ ș. a. atunci mai bine să fi așteptat încă o bucată de vreme

ceasul, ori cât de târziu, dar nelipsit și sigur, al dreptății.

Am cetit din nou — zilele acestea scrisoarea d-lui Iorga cătră frații din Basarabia și m'am gândit la acea nemaipomenită schimbare de convingeri, la care a ajuns profesorul de istorie dela „Neamul Românesc“, și aceasta tocmai în momentul, când acum-a-i anul, s'a deslănțuit războiul actual. Căci după cât îl știa lumea din astfel de scrisori și din astfel de expresiuni despre situația de tot tristă a fraților basarabeni, d-l Iorga ar fi trebuit să fie cel dintâiu, care la începutul războiului să strige în gura mare, că a sosit ceasul pentru Basarabia, acel ceas, pe care avea să-l aștepte Moldovenii din împărăția tuturor nedreptăților la povața d-sale. Dar' a trecut un an și d-l Iorga nu-și aduce aminte de povețele date Basarabenilor; a trecut un an și oștirile austro-germane au eliberat Polonia de sub jugul moscălesc, dovadă că și pentru alte popoare surăde aurora unui viitor mai bun, dar' d-l Iorga nu-și aduce aminte de suferințele și dorul celor de peste apa blăstemelor; a trecut un an și d-l Iorga a putut pricepe buimăciala haotică în care se află lumea din regat în urma politicei rublagiste a d-lui Poklewski-Koziel, dar' nu-și aduce aminte de ceasul dreptății.

Mai mult încă! Cu prilejul sărbătoririi lui Const. Mille, directorul „Neamului Românesc“ (cetiți mă rog numărul dublu 6-7 din 24

Ianuarie 1912) a scris despre Mille, că este un umil serv al partidului care reprezintă imoralitatea în țara României, al partidului tachist (adecă a lui Tache Ionescu) și că hrana intelectuală ce ni-o dau cei dela „Adevărul“ (adecă Mille și Tache Ionescu) este distrugerea oricărei politice cinstite, este profanarea oricărei culturi naționale, este întronarea minciunii... și cu toate aceste d-l Iorga stă aștăzi de un an întreg în rândurile acelor Mille și Ionescu, cari cer în gura mare și cu ori ce preț intrarea în acțiune contra puterilor centrale renunțând așa zicând la chestia Basarabiei.

Atunci însă se naște dela sine întrebarea: Ce este cu ceasul d-lui Iorga și când va bate pentru Basarabeni acel ceas prevestit acum câțiva ani în urmă? Filimon Taniac.

O săptămână de rășboiu.

Vatra Dornei, în 27 August.

Dezastrul Rușilor în urma înfrângerilor, îndurate în decurs de patru luni fără întrerupere, se pregătește mai repede decum era de așteptat.

Lațul de cetăți ce le-au construit Rușii cu multă cheltuială, muncă și încordare în fața granițelor spre Austria și Germania, n'a putut rezista puterii oștirilor noastre și a tunurilor celor mari. În decurs de mai puțin de o lună s'au prăbușit sub focul tunurilor noastre mai bine de zece cetăți rusești. Săptămâna aceasta Nemții au ocupat puternicile cetăți Nowo-Georgijewsk și Ossoviac.

Mai ales cetatea cea dintâiu, care era foarte puternică, apărată de multă oștire rusească, avea misiunea, ca să ție în loc armata nemțească. Dară oștirea vitează a lui Hindenburg sub conducerea generalului Beseler a răpus acest sprijin al Rușilor în mai puțin de două săptămâni. Șese generali, 85.000 de ostași ruși, peste 600 canoane și multe alte obiecte de rășboiu au încăput în mâinile Nemților, cari pe zidurile cetății au înfipt steagul lor.

În urma căderii acestei cetăți, armata rusească, pierzându-și cumpătul, fuge înaintea oștirilor noastre, căutându-și razim în cetatea Brest-Litowsk. Dară și aici oștirile noastre au înaintat mereu înconjurând din trei părți cetatea și câștigând mai multe puncte întărite și apărate cu desnădejduire de Ruși. Dară armatele arhiducelui Iosif Ferdinand, a prințului Leopold din Bavaria și a generalului Mackensen înlătură toate piedicile apropiindu-se de cetatea, care stă acum sub

focul tunurilor noastre. În momentul acesta ne vine știrea, că și cetatea Brest-Litowsk a fost cucerită.

Înfrângerea Rușilor e atât de mare, încât li-i teamă acuma, ca Nemții să nu năvălească asupra capitalei Rusiei, Petersburgul Țarilor.

Ca și înainte toate opintirile Francezilor de a-i alunga pe Nemți din țara lor, au rămas zădarnice.

Cu dușmanul nostru italian ne pieptuim vitejește, respingând toate asalturile și apărând granițele de puvoiul italian. Multele atacuri ale Italianilor asupra fortărețelor dela graniță au avut aceeași soartă, ca și în trecut — oștirea italiană se alege cu capurile sparte în fața apărătorilor țării noastre. Dar cu toate că Italia nu poate isprăvi nimic față de noi, ea și-a mai căutat pricină să înceapă un rășboiu nou. Silită de Anglia și Franța, ea a declarat Turciei rășboiu, ca să ajute acestor două aliate înfrângerea Dardanelelor, deschizând astfel calea spre Rusia. Oștirile italiene însă ce vor fi aruncate în focul Turcilor, nu vor putea schimba înfrângerea oștirilor franceze și engleze, cari de luni de zile nu pot isprăvi nimic față de destoinicia armatelor turcești.

Cursul României a scăzut.

Acum opt zile gazetele au publicat știrea venită din Brăila, că oprirea exportului a fost ridicată. Două zile în urmă, aceasta știre a fost desmințită de o știre primită de „Frankfurter Zeitung“ din Brăila, care spunea că tratativele cu România asupra acestui punct nu s'au încheiat încă. Această stare de lucruri este confirmată de un raport al corespondentului special al lui „Vossische Zeitung“ din București, datat 2 August. Acesta stabilește că acei cari cer în primul rând exportul grâului sunt agrarienii, pentru că se află încă în țară mari cantități de cereale din recolta precedentă.

„Din cele 250 mii vagoane cereale“ — scrie corespondentul — „cari i-au fost hărăzite României în bogatul an 1915, țara nu poate folosi în cazul cel mai bun decât 80 de mii vagoane; așa că restul de 170 mii rămân disponibile pentru export“.

Strigătul agrarienilor este deci destul de explicabil cu atât mai mult, cu cât există temeri grave, că păstrarea mai departe a grânelor în țară, în lipsă de magazine speciale, ar putea avea de urmărire stricarea lor. Corespondentul lui „Vossische Zeitung“ crede însă că, presiunea agrarienilor, a comercianților, industriașilor și fi-

nanciarilor români, pentru cari creditul german este de mare importanță, și în sfârșit, al oamnelor politici favorabili puterilor centrale, va influența asupra hotărârilor guvernului român.

Dacă privim într'adevăr la desfășurarea problemei românești, în cursul ultimului an, vedem că, din punctul de vedere al imperiului german și al aliaților săi, însemnătatea României s'a micșorat. La început se spera, că România își va îndeplini îndatoririle de aliată sau că, cel puțin, va păstra o neutralitate dreaptă și binevoitoare. Aceasta ar fi influențat mult în primul an al războiului asupra situației din Balcani, asupra războiului cu Rusia, în deosebi și chiar asupra atitudinii Italiei. S'a întâmplat însă dimpotrivă, că neutralitatea României ne-a fost persistent răuvoitoare și a crescut tendința de a intra în războiu alături de dușmanii noștri.

Tripla-înțelegere spera, că România va fi determinată prin intrarea Italiei în acțiune, să facă pasul asemenător. Succesele germane în răsărit, precum și grija vânzării recoltei au împiedicat-o însă. Reaua voință a neutralității române se arată însă neconținut, întâiu prin pomenita prohibire a exportului, și apoi prin refuzarea permiterii trecerii transporturilor de material de războiu pentru Turcia, în vreme ce guvernul român a lăsat totdeauna liberă, și lasă și acum cu ușurință, trecerea transporturilor rușești de material de războiu pentru Serbia, pe Dunăre. Acest refuz al transitului pentru Turcia avea acum câteva luni o însemnătate cu mult mai mare decât are acum, pentru că se știe, că Turcia nu mai are nevoie de asemenea transporturi, ci își fabrică singură cantitatea necesară. Prin aceasta, firește, că viitoarea politică a unui viitor gest amical din partea României, a scăzut. Afară de aceasta, bărbații de stat români au fost victimele presupunerii că Dardanelele vor cădea, dacă vor împiedica transitul pentru Turcia.

Alt factor care a intervenit, este succesul tratativelor dintre Turcia și Bulgaria și realizarea împrumutului bulgar.

Scurt, importanța pe care o prezintă România, cu hotărârile, măsurile sau contramăsurile ei, pentru puterile centrale și Turcia, se micșorează. Au trecut luni de zile de când România trecea drept punctul de sprijin al com-

plicațiilor balcanice. Timpul acesta nici nu se va mai întoarce.

Este deci lesne de înțeles, presiunea celor interesați și a oamenilor politici români, cari se tem, că România va pierde trenul, sau că l'a și pierdut. Noi nu vom discuta astăzi aceasta; în schimb stabilim că: atitudinea României și cu aceasta România ca factor politic scade la curs; deasemeni și ca factor militar, presupunând că ar merge contra noastră. Din acest punct de vedere, numai în cooperare cu Rusia ar fi însemnat ceva. Nu-i nevoie să tragem acum concluziile acestor considerațiuni. Dacă vor face-o Românii, ne interesează cu atât mai puțin, cu cât abia se mai poate crede în existența raporturilor prietenești consfințite prin credință cu România.

(Din foaia germană „Deutsche Tageszeitung“ în Berlin, după „Românul“).

Fillimon Taniac.

Dezastrul Rusiei.

1. Desvoltarea imperiului.

Istoria Rusiei de sub stăpânirea familiei Romanov se împărțese în două răstimpuri de desvoltare internă și externă: domnia Moskwei și domnia Petersburgului. Între amândouă răstimpuri cade domnia țarului Petru cel Mare. Domnitorii Moskwei au fost buni prieteni ai culturii europene și au importat în Rusia mulți oameni de frunte din toate ramurile de știință. Dar împărații din Moskwa nu s'au grijit numai pentru protejarea științelor; căci și comerțul, industria și relațiunile internaționale s'au desvoltat în mod priincios nu numai pentru antreprenorii afacerilor ci și pentru țara întreagă. Cu toate aceste suveranitatea împăraților nu a fost tocmai atotputernică, de oarece boierii și preoțimea aveau prea multe drepturi și le executau mai cu samă față de prostime cu multe și felurite abuzuri.

Abia în urma reformelor lui Petru cel Mare împărații Rusiei au scăpat de apucăturile boierimei și ale clerului și au devenit atotputernici în țara lor, căci în locul nobilimei ereditare Petru a înființat o pătură nouă, boierimea slujbașilor, iar în locul patriarhului a fost instituit colegiul preoțesc, care a fost înlocuit mai târziu cu preasfântul sinod. În uricul de organizație militară Petru a confirmat puterea împăratească astfel, că: Maiestatea Sa este un monarh autocrat, carele nu răspunde pentru faptele sale nimănui pe lume! Urmașii lui Petru împăratul nu au schimbat nimic din organizația împărăției și astfel

absolutismul cel mai puternic s'a înrădăcinat în Rusia, unde domnește și astăzi fără vre-o știrbire; căci puținele reforme din zilele noastre, ca desrobirea țărănilor, introducerea de curți cu jurați, instituținnea dietelor prin guberniile împărăției și în fine admiterea dumei ca organ legislativ nu au putut de loc micșora autocrația împăraților.

2. Răsboaiele Rușilor.

Mult mai interesante decât dezvoltarea internă a imperiului moscovit sunt răsboaiele, ce le-au purtat Rușii în Europa. Este semnificativ, că din propria lor inițiativă, Rușii puține răsboaie au purtat în contra vre unui popor sau vre unei domnii creștine; din contra dorul lor de expansiune tinde cam hăt de mulțisor numai spre Constantinopol și din tendința aceasta au izvorât mai multe răsboaie ale Rușilor în contra Turcilor. Toate aceste răsboaie exprimă dorința și tendința Rușilor, de a stăpâni singuri Marea Neagră. Războiul ruso-turc 1768—1774 s'a sfârșit numai din întâmplare fără pagubă pentru țările românești, căci nu lipsise mult, ca România de pe atunci să devie o provincie rusească în frunte cu Stanislau Poniatowski, amantul împărătesei Catarina. Războiul ruso-turc 1788—1792 a adus deja bucăți mari de pământ românesc în mâinile Rușilor și anume întreg litoralul dintre Bug și Nistru. Războiul ruso-turc 1806—1812 s'a sfârșit cu cunoscuta, dar prea puțin amintită răpire a Basarabiei până la Prut și gurile Dunării. Abia războiul ruso-turc 1854—1856 deschise diplomației europene ochii în privința tendințelor rusești și tocmai aliații de astăzi ai Rușilor: Anglia, Franța și Sardinia s'au ridicat cu putere, ca să-i ajutore pe Turci; pacea încheiată la Paris (30 Martie 1856) a scos principatele române de sub influența rusească și a silit pe Rușii învinși să cedeze Moldovei o mare parte a Basarabiei răpitate cu gurile Dunării. Însă războiul ruso-turc 1877—1878 a răpit din nou Basarabia românească, cu toate că integritatea țărilor și hotarelor românești a fost garantată de Ruși și cu toate că numai în urma sprijinului român Rușii au eșit cu obraz curat din aceasta întreprindere prădalnică.

Deja aceste din urmă două răsboaie ale atotputernicilor împărați rusești ne arată, că Rusia modernă nu mai poate fi periculoasă. Căci puterea formidabilă a maselor a fost pe timpuri decisivă, nu poate însă nici decum garanta o învingere în ziua de astăzi, când armele moderne au schimbat tactica cu totul, astfel că astăzi izbânda nu mai depinde de puterea sau mulțimea celor conduși, ci de capacitatea celor ce conduc, adică de strategia superioară. Mai mult însă, decât în răsboaiele cele din urmă în contra Turcilor, Rușii s'au arătat de tot inferiori în trebile războiului în campania din Manciuria, unde un popor în toată privința de pitici, adică Japonezii au dovedit lumii întregi, cât de slab și putred este colosul rusesc, a

cărui diplomatie fățarnică și minciunoasă pretinde să poruncească în toată lumea.

3. Reorganizația armatei rusești.

Ca să nu-și piardă prestigiul de putere mare și dominantă, Rusia a trebuit să se gândească după războiul japonez cu toată seriozitatea la o reorganizație a armatei sale. Aceasta nu a fost însă așa de ușor, căci doi ani întregi au trebuit până ce s'a putut potoli revoluțiunea izbucnită în urma războiului și alți trei ani au trecut, în cari armata rusească nu a făcut alt serviciu, decât de siguranță publică.

Reformele s'au făcut chiar sub înfriurinta evenimentelor din Manciuria. În trei ani au fost pensionați peste 600 generali fără deosebire de rang; 26 din 31 comandanți de corpuri de armată și 38 din 61 comandanți de divizie au fost înlocuiți prin alții. Așa zicând din temelie au fost reorganizate și școlile de oficeri și în rând cu aceasta s'au mărit și soldele oficerilor. Pierderile suferite în războiul japonez nu s'au putut paraliza, și astfel mulți oficeri au fost reangajați. În fine regulamente noi asupra examenului de capacitate și asupra pozițiunei oficerilor au îndrumat un spirit nou și avantajos în armată. Cu toate acestea însă nu s'a putut ajunge la o instrucție temeirică, pentru că instrucția nu se face prin lege, ci prin exerciții. Pentru exerciții sunt însă de neapărată lipsă gradele inferioare. Dar armata rusească are și astăzi încă mare lipsă de grade inferioare. Cauza pentru acest neajuns foarte periculos este numărul îngrozitor de analfabeți în Rusia, astfel că armata rusească chiar până astăzi duce o mare lipsă de suboficeri nu numai în termenul de autoritate, dar mai cu samă în gradele reangajate.

Mult mai bine a reușit reorganizația armatei în ce privește formațiunile. În anii 1909 și 1910 au fost disolvate cadrele de rezervă și infanteria de cetate, de oarece în războiul japonez ambele formațiuni s'au arătat cu totul netrebnice. Din aceste trupe s'au format 6 corpuri de armată și astfel s'a sporit numărul corpurilor dela 31 la 37. La infanterie și cavalerie au fost înzestrate regimentele cu câte un comandament de mitraliere, la cavalerie pe lângă aceasta și cu câte un comandament de artilerie. Artileria de câmp s'a pus la dispozițiunea comandamentelor de divizie (ca în Germania), iar corpurilor de armată s'au format comandamente de obuziere ușoare (de 12 cm.), de obuziere mai grele (de 15 cm.) și de tunuri (de 10 cm.) Multe schimbări și îmbunătățiri au avut loc și la trupele tehnice.

Cel mai mare succes a avut însă reorganizația serviciului de mobilizare. Întinderea colosală a teritoriului în raport cu o populațiune relativ rară și cu linii puține de căi ferate, iată destule greutăți pentru o mobilizare perfectă. Greutățile aceste erau foarte simțitoare chiar și în vreme de pace, căci partea

cea mai mare a armatei era departe de frontiera din apus și ori ce deplasare consuma timp îndelungat. Defectul acesta a fost întru câtva paralizat prin plasarea a 2 corpuri noi în districtele Moskwa și Kazan. Cu totul tot au fost concentrate la frontiera germană și austro-ungară deja în vreme de pace în cele 5 districte apusene (Kazan, Kiew, Moskwa, Warșovia și Wilna) trupe cari se recrutau din 22 districte, pe când în celelalte 31 districte militare erau împărțite trupe din total 15 districte de recrutare. Numai așa se poate pricepe faptul, că între prizonierii făcuți de trupele austro-ungare în primele zile ale lunii lui August 1914 s'au aflat soldați din toate părțile Rusiei — adică din 22 districte militare. Neconținute și costisitoare „încercări“ de mobilizare, urcarea numărului celor de sub drapel și deținerea soldaților din ultimul an de activitate peste iarnă au înlesnit o concentrare pentru care în timpuri și împrejurări normale ar fi trebuit luni de zile. (Va urma.)

Spaima de Ruși.

Năcazurile și asupririle ce au îndurat Românii pe timpul năvalei oștirilor rusești în Bucovina, au băgat șpaimă în poporul dela țeară. Este deci ușor de înțeles, că poporul a căutat să fugă de Rușii, cari uită, că poporul pacinic n'are voie să fie bătut, jăfuit, ars și chiar omorât.

Dăm aici din broșura „Bucovina în 1914—1915“ despre care am vorbit la alt loc, câteva pagini, care arată îndeajuns spaima de Ruși:

*

Nu odată a răsunat în țară ecoul desnădăjduirii populației românești din Bucovina pe timpul ocupației rusești.

Străduințele Rușilor de a mai invada încă odată țărișoara mult încercată, a deșteptat teama țăranilor că vremea de groază se va putea reîntoarce și — împinși de această teamă neliniștitoare — s'au decis la un paș, care va rămâne istoric: Au cerut guvernului român permisiunea de a trece în masse peste frontiera României spre a se pune la adăpostul procedurilor rusești.

O delegațiune de țărani români s'a prezentat la Burdujeni și a predat o petițiune în numele multor sute de țărani. Aceasta petițiune este oglinda unui popor întreg. Ea merită a fi reproducă, ca un document interesant.

Iată petițiunea:

Cătră Înalt Domnul Ministru-President

București

la mâna domnului Polițai

în Burdujeni.

„Campăna grea care a trecut peste biata noastră țară Bucovina cu urgia moscălească, ni-a lăsat în

urmă gospodarii arse cu desăvârșire, bărbați schilodiți, femei necinstite de moscali și copii duși în robie moscălească.

„Zeci de sate au fost distruse și zeci de mii de lucuitori români au ramas fără adăpost, fără hrană, despoiați de tot ce alcătuiește traiul zilnic.

„Nu ni-a ramas alta, de cât să băjănărim din aceasta țară. Noi jos iscăliți țărani din multe sate românești din Bucovina, am înțeles că moscalii au de gând să vie din nou în această țară.

„Neputând noi să mai stăm atunci aici, chinderea ce am văzut cu ochii noștri cum moscalii și-au bătut joc de noi și ne-au răpit tot ce-am avut mai scump, ni-am pus de gând să ni părăsim vetrele noastre.

„Ni-am socotit că mai ușor am putea face aceasta, trecând hotarele spre Moldova și de acolo să mergem unde vom putea.

„Noi țăranii din Bucovina îndrăznim să întrebăm pe Maria Sa domnul Ministru, ori de ne-ar îngădui, dacă din nenorocire ar veni moscalii iar pe aici, să trecem granița românească cu tot ce avem, ca să ne așezăm acolo unde străpânirea noastră ar porunci-o.

„Rugăm răspuns grabnic la mâna primarului Costachi Morariu în gara Burdujeni și sărutăm mâinile Măriei Voastre“.

Cântece de războiu.

Frunză verde trei smicele
Cui îi plac vorbe de jele
Vin' asculte gurei mele
Să audă al meu necaz
Câte-am pățimit și-am tras.
Dela Galiția la vâle
E-o cetate foarte mare
Și îi plină de cătane
Toți cu puște și canoane
Pregătiți de-un război mare
Iar la poartă la cetate
Ședea-un general c'o carte
Și ne spune pe dreptate;
„Ești ficiori din cetate
Faceți rând frumos
Porniți spre Galiția'n jos“
Nu-ți mai trebe altul joc
Cât ține Rusu foc
Rusu-i șerpe veninat
Șede-n tufe tupilat
Rusu-i șerpe neadormit
Șede-n tufe acoperit.
De nu-i lua seama bine
Îți pune capu sub tine.
Dar noi ficiorași de munte
Știm dea lui bârloage multe.

Și ne strângem puteri mari
 Dragonaș și cu prusari
 Și trecem pe a lui hotare
 Și-l tăam jos, ca să piară
 Că Rusu nu-i bun în țară,
 Numa'n ață și'ntr'o șfară
 Și Rusu nui bun în sat
 Numa'n paltin aninat.
 Rusule, inimă rea,
 Fă pace dacă-i putea
 Că-ți slăbesc puterile
 Ți se ieu averile.

*

Eu aceastea rândurile
 Le-am stropit cu lacrimi grele.
 Of! când îmi aduc aminte
 Cum era mai înainte,
 Înainte de un an ori doi
 Era mîndru pe la noi.
 Era roauă erau ploi
 Și nu știam de război.
 Era nunți și era joc,
 Dar amu-i pară de foc.
 În loc de ploaie și roauă,
 Plumbii și șrapnele ploauă
 Ploauă plumbi și plouă foc
 Dacă n'am avut noroc
 Ca să nu știm de război
 Și să nu-l fi purtat noi
 Dar așa voit Domnul
 Să ofteze tot omul.
 De-ți primi scrisoarea mea
 S'o cetiți cum îți putea
 Că mi-o fost penița rea
 Și hîrtia tot așa.
 Și inima supărată
 Că-s în țară depărtată.

(Gavril Roată, legionar din Ciocănești)

I.

Cât îi Moldova de mare
 Numai două drumuri are,
 Două drumuri și-o carare.
 Pe carare merg catane,
 Da pe drum merg căpitani.
 Căpitane Toadere,
 Unde-ți măi catanele?
 La focșor sermane; —
 Nemâncate, ne'ncălțate —
 Nici la foc nu-s învățate.

II.

Foaie verde înceregurată —
 Rămăie maică supărată
 Că nu m'ai făcut fată,
 Ci m'ai făcut un fecior,

Să fiu tatii de ajutor.
 Când am fost de ajutor
 M-o luat în cătănie
 Și m'o dus în țări străine
 Ca acolo să mă omoare,
 Făr'o lumină de ceară,
 Fără lumină de sâu,
 Fără un om din satul meu
 Fără pânză de obraz,
 Fără mamă să-mi bociască,
 Fără tată să-mi jelească,
 Numai popii să-mi citească,
 Trînghița să-mi trînghițiască,
 Doba la cap să-mi dobiască.

III.

Gheorghieș, focior din grei —
 Vineri mă-sa l-o născut,
 Sâmbăta l-o botezat,
 Duminică l-o 'nsurat
 Luni la oaste l-o luat.
 Tat-su Marți pe drum la vie
 Cata'n deal cum oastea vine.
 Gheorghieș pașia nainte
 În gând numai: săbii, flinte...
 „Bună ziua, moș bătrîn!”
 „Munțanim, fecior străin!”

Cules de D. B. P.

Gura satului.

Răsfoind numere mai vechi din foaia noastră, am dat de gura satului Badea Gheorge și mi-am adus aminte de multe scrisori ce vin la redacție, întrebând de Badea Gheorghe, pe care l'au iubit atât de mult cetitorii cinstiți ai acestei gazete. Mi-a venit atunci în minte, că înainte de Crăciun scrisese Badea Gheorghe un articol pentru Foaia Poporului, care a fost tipărit în gazetă, dar n'a mai putut fi trimis abonaților din pricina Rusului, care năvălise în țeară și ajunsese chiar până la Câmpulung tocmai când Foaia Poporului ieșise încă caldută din tiparniță și aștepta să fie dusă la poștă. Fiindcă acest articol nu e cunoscut încă, îl tipărim aici de dragostea lui Badea Gheorghe, cu toate că e cam învechit — era scris în prijma Crăciunului cu câteva zile după petrecerea Moștenitorului tronului, arhiducelui Francisc Josif. — Se poate ca mai târziu cetitorii noștri se mai revadă Gura satului Badea Gheorghe în gazeta noastră:

Cinstiților cetitori, iată că iară se întâmplase că n'ați căpatat vreo trei săptămâni „Foaia Poporului”. V'o părut de bună samă rău că n'aveți cu ce Vă mângăia sufletele, dară și mie mi-o părut mai rău că iară n'aveam unde să-mi mai descarc inima în zile așa de grele. Mai cu samă, ca zilele iestea grele, nepomenit de

grele ne-o adus și o bucurie mare. Urmașu Împăratului nostru, Măria Sa Carol Francisc Iosif o binevoit să se coboare la noi, se ne întrebe ce ne doare și să aducă cea mai tare mângâiere, ce ni-o putea aduce cineva. Nu l-am putut primi cu paradă mare, cum s'ar fi cuvenit unui viitor împărat, ca ne-o venit în țară prea pe neașteptate și prea tănuită i-o fost trecerea pela noi. Dară l-am primit cu inima curată, cu bucurie în suflet, că s'o miluit de noi, cari am îndurat atâta de când îi războiul. De multe ori, când auzeam că se apropie Moscalu, noi țărani cari nu știm rânduiala războiului, poate că stam la îndoială și gândeam ca țara noastră nu face multă grijă în lume și ne-or lăsa comandantii noștri în plata domnului. Nu odată vedeam că ne părăsesc tăți și oastea și diregătoriile și o samă de domni și se duc la Dorna, lăsându-ne singuri. Ne dorea inima când vedeam așa ceva, că știam bine ce ne așteapte dacă ne potopesc Moscalii și pe noi, cum i-o potopit în două rânduri pe frații noștri de lângă Cernăuț. Dară vremea și întâmplările ne învață pe încetu minte. Mai târziu ne-am incredințat că așa cum îl slăvim și-l iubim noi pe Maiestatea Sa Imperatu nostru din Viena, tot așa ne poartă și Măria Sa grija. Partea țării, care e lucuită de grosu țărănilor români ne-o fost apărută vitejește. Comandantu țării noastre, d-nu oberst Fișer, despre a cărui nume știu și copiii noștri, cu brațu său de oțel și mintea sa înțeleaptă o pus stavilă pohoiului: „Ne-ați călcat Cernăuții, ne-ați trecut Prutu, Vlam lăsat până la Sirete; în partea românească să nu vă puie păcatu să călcați cu picioru, că acolo vă rămân oasele. Că în partea ceea cunosc eu niște țărani buni, cu credință în Imperatu lor, cu dragoste față de neamu și pământu lor; aceia știu să-și apere țara și moșia până la cea din urmă picătură de sângă. Noi i-am cunoscut și nu ne depărtăm de dânșii că-s supuși cinstiți și cu credință.“

Așa și-ar fi gândit comandantu și cu voia Maiestății Sale Împăratului o rădicat stânci din inimele vitejești ale țărănilor români, peste cari Rusu n'are să treacă nici odată. Și-o prins Rusu frică de cuvântu ista aspru și răspicat și nu se mișcă din loc. Ș-o știut și Luminatu Împărat de noi și ne-o trimăs scrisoare să nu ne îngrijim, ne-o îndemnat să îndurăm toate cu nădejde în mila Sa nemărginită și în puterea nebiruită a armelor noastre. La adunarea din Suceavă, noi am mulțăm pentru bunetatea Împăratului. Și iată că grija Sa părintească ne trimite în vremurile iestea chiar pe Măria Sa nepotu Său și pe urmașu tronului Său. La atâta bunătate noi nu ne-am așteptat.

Cum vedeți, acolo în Viena este, un ochiu care ne păzește și o inimă care bate pentru noi. Noi ne-am făcut datoria până amu cât am putut, am sărit cu viața în foc, am dat bucuroși toate câte ni s'o cerut și dacă războiu ista strașnic nu se prea arată spre sfârșit, noi tot nu ne pierdem nădejdea, pentru că timi amu bine că țara noastră-i apărută și de soartea

noastră să poartă multă grijă. Să fim dară și de amu înainte abiar mai mult gata pentru orice jertfe ce ni-ar cere-o țara și Împăratu.

Fecioru meu o scris din războiu, că soldații cei de legea nemțească și-o sărbat Creciunu în focuri de tunuri și de puști, prin șanțuri în frig și încordare, că Moscalii păgâni nici de sărbatoarea Crăciunului nu i-o lăsat în hodină. Dar ei cu toate aiestea și-au sărbat Crăciunu cu mulțime de daruri ce li-o strâns oameni cu inimă creștinească și li-o trimăs în câmp. Știu eu că pe acolo Nemții-s oameni mai luminați de cum suntem noi țărani din țărișoara noastră săracă și îndepărtată de lumină și nu ne înțelegem în tăte cele cum se înțeleg oamenii pe acolo. Dar' inimă creștinească avem și noi și avem și noi milă de cei ce luptă pentru noi prin șanțuri, degerând de frig și prăpădindu-se de osteneală. Deaceia i-aș ruga pe toți domni noștri cu dare de mână precum și pe gospodarii noștri mai cu stare să nu uite de catanele noastre în ziua de Crăciun. De cei duși în Galiția, de mulți n'avem știre și poate că ar fi și prea târziu pentru o samă să li ducă bucurie de Crăciun, dar noi avem oaste și la noi în Bucovina, care ne apără țara cu mare vitejie. Sunt mulți din ei, Români de ai noștri care tare mult s'ar bucura dacă ar putea gusta și ei o lingură de grâu sfințit în ziua de ajun. Faceți-le bine cu ce puteți, că mare va fi bucuria lor. Dați-le din puținu vostru care-ți acoperi masa voastră în anu ista și lor, că Doamne, multă mângâiere li-ți aduce. Trimiteți-le ori și ce aveți și știți că li-ar face bucurie, că nu V'or uita nici odată.

Cu sănătate

Badea Gheorghe.*

Știri mărunte.

Schimbare de nume. Maestrul poștal Bocico din Horodnic, și-a schimbat numele în Bravescu.

Examen de capacitate pentru învățători. Ministeriul de culte și instrucție a încuviințat, că acei învățători, cari au examenul de maturitate și au un serviciu de doi ani se pot pune la examenul de capacitate acuma în timpul războiului. Pentru examenele aceste s'a constituit o comisiune în Viena. Aceia, cari doresc să se pună la examen sau vor alte informațiuni, se pot adresa la inspectorul Dionisie Simionovici în Viena, VII. Gardegasse 9.

Institutul de credit, despre care am vorbit în numărul trecut, și-a început activitatea în Vatra Dornei. Institutul, care se chiamă „Kreditstelle des Bukowinaer Kriegskreditfonds“ e pus sub conducerea d. prof. Adolf Last, care conduce la banca țerii secția însoțirilor raiffeisiane.

Comitetul de caritate în Viena. Activitatea acestui comitet, care cu multă pricepere și căldură

grijește de soldații români, se întinde tot mai mult. Binefacerile celor puțini domni, doamne și domnișoare, care se jertesc pentru cauza aceasta, vor românea înțipărite în sufletele soldaților, cari au stat sub îngrijirea lor. Comitetul acesta are însă nevoie de sprijinul acelor, cari pot contribui ceva pentru scopurile lui și apelează la toți, ca să-l sprijinească după puteri. În timpul din urmă au încurs din Bucovina următoarele daruri: par. I Berariu, Ceahor 125 cor.; Primaria orașului Câmpulung 100 cor.; dna baroneasa Elena Szymonowicz nasc. Grigorcea, Prisăcăreni 30 cor.; Ioan cav. de Braha Câmpulung, 46 cor.; (dintr'o colectă) Archimandritul Teofil Patraș, Putna 57.25 cor.; par. prota Calistrat Coca 5 cor.; prof. Ioan de Boșniac câte 3 cor. lunar; arhimandritul Inocențiu Ștefanelli, Suceava, 225 cărțile de cetit și păr. prof Dr. Orest Tarangul nobil de Valea-Uței 100 cărțile. Primească donatorii aceștia mărinimoși cele mai călduroase mulțumite. Cancelaria comitetului se află în Viena, I, Löwelstraße 8.

Dela căile ferate. După cum ni se comunică, consilierul superior dela căile ferate Cornel de Tar-noviețchi va pleca în curând în Polonia rusească, cucerită de noi, ca să ocupe acolo un post însemnat la direcția căilor ferate în Kielce.

Bucovina în 1914—1915. În editura societății „Școala Română“ din Suceava a apărut o broșură frumoasă cu multe icoane sub titlul de sus, scrisă de Romulus deladorna, care povestește toate grozăviile ce au săvârșit Rușii față de Românii din Bucovina. În numărul viitor vom vorbi mai mult despre aceasta broșură.

Calendarul săptămânei.

August.

Stil nou	stil vechiu		
29	Duminică	Ad. Sf. Mahrame	16 August
30	Luni	Miron	17 „
31	Marți	Flor și Lavru	18 „
1	Miercuri	Andrei Stratilat	19 „
2	Joi	Prof. Samuel	20 „
3	Vineri	Tadeu	21 „
4	Sâmbătă	Agatonic	22 „

Jertfele noastre pentru patrie.

Morți.

Axentoi Petru, reg. 41.

Buta Toader, Straja,

Bucatariu Maxim, reg. 41.

Burlica George, reg. 41.

Cimbru George, Câmpulung.

Colb Ioan, Gurahumorului.

Doboș Vasile, Ilișești.

Florescu Vasile, reg. 41.

Moldovan Axinte, Mănăstirea Humorului.

Pircu Dumitru, Frasin.

Talpalar Constantin, Frătăuții vechi.

Prizonieri:

Badragan Nicolae, Molodia.

Cuciurean Toader, Ciudei,

Hostiuc Iacob, Boian.

Sahlean Ironim, Bucșoaia.

Ungurean G., Bilca.

Răniți:

Arsenie Nazarie, Mihalcea,

Andoni Dumitru, reg. 41.

Andoni Gavril, reg. 41.

Aronet Lazăr, reg. 41.

Avram George, Brăiești.

Boghean Ilie, Frătăuții noi.

Balan George, reg. 41.

Blănariu Irimie, reg. 41.

Bodnariu Dumitru, reg. 41.

Boca Gavril reg. 41.

Boca Ioan, rep. 41.

Bocancea Vasile, Părhăuț.

Candrea Nistor, Dorna Candrenilor.

Cârdeiu Iftimi reg. 41.

Costinean Ioan, reg. 41.

Crăsneanu George, reg. 41.

Curcă Ioan, reg. 41.

Ciornei George, Gurahumorului.

Cernăuțan Ion, Cotul Ostriței.

Doboș Vasile, Ilișești.

Flocea Gavril, reg. 41.

Fedoreac Nicolae, reg. 41.

Galan Petru, reg. 41.

Gvinda Petrea, Dragoiești.

Gheață Toader, Botușana.

Ilica Nicolae, Broscăuții noi.

Lungu George, Părtești de jos.

Morariu Toma, Mitocul Dragomirnei.

Moroșan Vasile, Stulpicani.

Olar Gavril, Valesacă.

Popescu George, reg. 22.

Roșculeț Petru, reg. 22.

Rusu George, reg. 22.

Schipor George, reg. 22.

Ștreangă Vasile, Frătăuții noi.

Teleaga Isidor, Danila.

Tabarcea Ilie, Dregoești.

Ududec V., Milișăuți de sus.

Ursachi Nicolae, Vicov de sus.

Redactor responsabil: dr. Aurel cav. de Onciul.

Editor și proprietar: „Partidul Țărănesc“ din Bucovina. — Tipografia „Școala Română“ din Câmpulung.